

Det började med en powerpointpresentation om långresan som blev ett föredrag under en soppkväll i vår lokalavdelning.

Alla medlemmar var ju inte där den kvällen, varför det även blev en artikelserie i fyra nummer av Nynäshamnsföreningens lilla tidning, "Skepp O' Hoj.

40 respektive 50 år efter resan var vi tillsammans med två av officersaspiranterna numera pensionärerna Kommendören Lars Thomasson och Kommendörkaptenen Magnus Ubby initiativtagare och arrangörer av jubileena, 40 års jubileet på Berga Örlogsskolor 8 - 9/4 1995 och 50 års jubileet i Karlskrona 16 - - 17/10 2004.

H.M.S. ÄLVSNABBEN

VÄRLDSOMSEGLINGEN 10/11 1954 - 2/5 1955

Vid pennan R Stang

Vi hade behov av min-fartyg. Initiativtagare försvarsminister Per Edvin Sköld. Kontakt togs med Eriksbergs Mekaniska Verkstad i Gbg och man utgick från ritningar av fartyg F-typ som Svea byggt 12 fgt av. Fartyget modifierades för minlast och byggdes på rekordtid. 20 okt 1942 kölsträckning, 19 jan 1943 sjösättning, efter

endast 3 mån. Provturer. Leverans 9 maj 1943.

Fartygsdata: L = 102m, B = 14 m,
Maskineffekt: 3100 ihk. Displacement:
4000/4207 ton
Bestyckning: 4 x 15,2 cm kanon m/98,
8 x 40 mm lv.akan m/36, 6 x 20 mm
lv.akan m/40, 4 sjunkbomber, 380 minor.

Under tiden låg bilden med vår resväg framme, efter att fartygets alla data presenterats övergick de två långresenär-

erna till att berätta om vår resa runt klotet. Det började med inmönstring i Karlskrona och när besättningen fått skeppsnummer och förläggning påbörjades rustningsarbetena. Det var tusen och en prylar som skulle bäras ombord och stuvats i olika utrymmen. I fartygets frysrum där 12 ton djupfrysade prima svenska livsmedel skulle förvaras härskade en minutiös ordning. Det var ju

ytterst väsentligt att inte t ex julsinkorna kom att hamna längst in i frysrummet. När så småningom allt var stuvat på plats var det bara att hålla tummarna för att kylmaskinerna skulle klara jobbet under de högst varierande klimatförhållanden vi skulle komma att uppleva. Den 4/11 -54 lämnade vi Karlskrona och stävade mot Göteborg där förråden kompletteras ytterligare och besättningsförstärkning. Skeppspastor Inge Löfström och filmfotograf S-E Lindström, som genast fick sitt efternamn utbytt till "Film-

Proviantering, besättningsbyte

ström". C:a 50 civila elever från Abraham Rydbergsstiftelsen blivande sjöbefäl, som skulle vara med till Valencia för att där mönstra ombord på flottans skonoter för vidare utbildning. Chefen för marinen, viceamiral S H:son-Ericson inspekterar fartyget dagen före losskastning. Han inskärper i oss att vi representerar vårt land och vi är inte bara med på resan, vi gör den och det är på oss det beror om eftermälet blir gott. D v s god reklam för vårt land och vårt folk.

Losskastning, ankring vid Vingassand där skeppspastorn håller korum. Efter lättning börjar hon röra på sig lite i den kalla snåla

vinden. Nordsjön är inte på sitt bästa humör, 23 m/s. Det är Mårtensafton och en del av den uppbackade gåsmiddagen blir inte uppäten, men återkommer säkert som pytt. Åbn stängde sig vidare mot kanalen där sjön inte var så grov, men vädret i övrigt var disigt och grått. Vid Eddystones bekanta fyr girar vi babord och styr ner mot Biscaya. Här beredda att möta Atlantens fruktade vinterstormar. Istället får vi bästa tänkbara sommarväder med

smult vatten och värme.

Skonerterna har haft friskt väder och motvind, så istället för att mötas i Valencia blir det ett rendezvous i Cadiz Bay. Rydbergseleverna lämnar Åbn och sjöofficersaspiranterna embarkerar.

TA vid Ibiza

Falken lämnar oss

Mängder av förnödenheter som vi haft med oss langas över till skonoterterna. Falken har seglat av sin förtopp och får en ny. Efter blott tre timmar är allt klart, skonoterterna lämnar oss för sin fortsatta resa. Vi kan lätta och göra sammalede. Kursen blir nu ostlig, Vi passerar Cap Tariffa och passerar under natten Gibraltarsund. Med en dag tillgodo kan vi ankra vid Ibiza i en vik för att snygga upp fartyget.

Utan salut eller andra ceremonier förtöjer Åbn i Valencia 12/11. Det är nationell helgdag

i Spanien: man firar adertonde årsdagen av José Antonios död. Han mördades under inbördeskriget 1936 - 37. Spåren

efter de häftiga bombningarna syns fortfarande i staden. Valencia ligger i en bördig dalgång, apelsiner, ris och bomull odlas här. Ett problem är att dalgången ligger i regn-

Tjurfäktningsskola

Sangtoudalen

skugga av de stora bergen i väster. Floden Turio som rinner genom staden var vid vårt besök helt uttorkad. Bevattningskanaler som genomkorsar landskapet tjänar även som transportleder. En utflykt till den lilla byn Sagunto några mil från Valencia högt uppe på ett berg där vi kan se resterna av en romersk stad som byggdes någon gång på femhundratalet och med en storslagen utsikt över Saguntodalen. Att dricka vin ur "botilla" var något som en del av oss praktiserade.

Botilla är ett lerkrus med pip som skall hållas på en armlängds avstånd, vinet skall rinna direkt ner i strupen. Det hamnade en del vid sidan av på bussaronger och blåkragar, men med lite övning så, vem vet. Även för en ung sjöman var det billigt i Spanien. Att åka spårvagn kostade en halv pesetas (6,8 öre). Det handlades en del pinauer, men resan är ju lång och stuvningsutrymmena begränsade, så lite försiktigt i början. Några ur besättningen var med på en utflykt till en tjurfäktarskola där en kvinna var lärare och basade över de manliga matadoreleverna. Betänk att detta var i nådens år 1954 – i Spanien.

Med hjälp av en palör tar vi efter fyra dagars liggetid avsked av de trevliga vänliga spanjorer och -jorskor vi träffat, kastar loss och styr ut på Medelhavet med Port Said som nästa mål.

Eftersom resan hela tiden går ostvärt möter vi soluppgången lite tidigare varje dag. Dagarna till sjöss är fyllda av arbeten, utbildning, övningar och vädret är strålande vackert dock med ett litet avbrott vid passagen av Malta. Där sveper kalla vindar ner från Balkan och varma vindar från öknarna söder om oss får till följd att temperaturen sjunker och åskan dundrar. I närheten av Kreta kommer det vackra vädret tillbaka och den 1 advent är det premiär för vitt kapell på rundmössorna. Sent på kvällen, månadsskiftet nov dec ankrar vi på redden utanför Port Said i väntan på att utgående konvoj skall passera. Tidigt på morgonen lättar vi och förtöjer utanför kanalkontoret där Ferdinand de Lesseps, initiativtagaren till byggandet

av Suezkanalen står staty. Kanalen togs i bruk 1869.

Krejarna, de smarta egyptiska affärs-gubbarna anföras av gamle Moses, (med rekommendationsbrev bl a från sekonden på HMS Gotland för många år sedan) som presenterade sig med ett "Guda guda, jak er ten gamle Moses. Guda guda." Han vill öppna

Moses, Sekonden och Skeppspastorn

kommers ombord och får till slut tillstånd att öppna affär på fördäck. När det blir dags för losskastning har mörkret infunnit sig. Äbn skall ingå i "midnattskonvojen" och är upplyst som en stor julgran. Ett nytt gäng har avlöst Moses, kanalgänget som skall hjälpa till vid förtöjning i kanalen. Tidigt på morgonen förtöjer vi på en plats där kanalen är "dubbelspårig" för att släppa förbi

Suezkanalen

en konvoj som försenats p g a dimma. Det är nästan en överklig syn att först se masterna och överbyggnaderna på de mötande fartygen dyka upp bland öknens dyner. Efter sexton timmars kanalresa är vi framme i Suez, där lotsen debarkerar och färden fortsätter ner genom Suez-

Tito fartyg

viken och Röda havet.

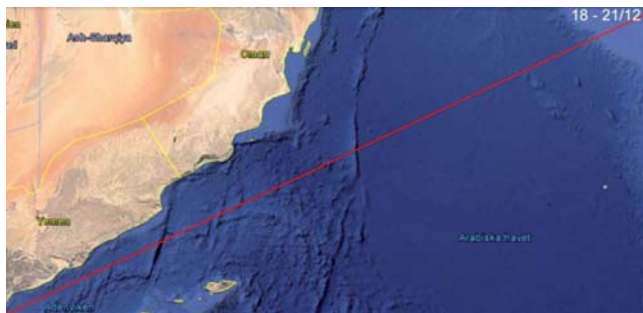
V får veta att ett jugoslaviskt statsfartyg med Josip Broz Tito, f.d. Jugoslaviens president ombord är på besök i Aden.

Lätt panik bryter ut. Vi har ingen jugoslavisk flagga. Raskt inventeras alla förråd på jakt efter blå, vit, röd och gul flaggduk eller åtminstone något som kan tänkas vara användbart för att sy upp en flagga. Vi möter det jugoslaviska statsfartyget vid inlöandet till Aden den 8 dec och kunde visa vår "fina" flagga. Aden, då en Brittisk kronkoloni är en plats som högre makter ha glömt. Luften står stilla och det är obeskrivligt varmt, getter och människor lever i broderlig sämja, men av vad är svårt att förstå. Vi har inte permission längre än

till kl 22. Den engelska militärpatrull jag åkte med berättade om våld, överfall och mord och visade de platser där det kunde vara direkt livsfarligt att vistas. Upphållet i Aden varade bara två dagar och det räckte.

Långresan jorden runt med HMS Älvsnabben 1954-1955 fortsätter Aden - Manilla

Vid pennan L-Å Svenheden

Vi lämnar Aden, utan större förlust, den 9 december och kommer åter ut i Aden-viken. Efter värmen i land är det verkligen skönt att komma ut i "den svalkande monsunen" med friska vindar som Indiska Oceanen för med sig. Med sällskap av delfiner, valar och flygfiskar fortsätter vår resa till

Bombay.

Ombord har vi ingalunda semester. Under gång genomförs stridsutbildningar för hela besättningen av alla kategorier och på olika nivåer både teoretiskt och praktiskt såväl dag som natt. Utöver utbildningar genomförs fartygsunderhåll, beklädnadsvård, rengöring, vapenvård och mycket annat. Livräddningsövningar genomförs regelbundet och allt som oftast ges fartygslarm samt blåses (utropas) i högtalaranläggningen "Man över bord", kompletterat med övning. Då upphör den normala verksamheten och speciella räddningsåtgärder vidtas efter ett särskilt schema. På samma sätt övas också vid brand eller andra oförutsedda händelser, som har med fartygets säkerhet att göra. Sådana övningar är viktiga ombord när man befinner sig långt från land och inte kan räkna med att få hjälp från annat håll.

Fartyget strävar fram i c:a 12 knop, ibland i den hårda vinden, och vi närmar oss Bombay. Men innan dess skall vi fira Lucia om än det är 33 grader varmt. Vem skall få de flesta rösterna, som fartygschefen skall kröna till Lucia? Konkurrenten är hård. Men om jag inte minns fel så var det en aspirant Öhman som korades till "skeppslucia" och som fick vandra runt i fartyget med sina tärnor. På eftermiddagen fick besättningen kaffe med lussekatter.

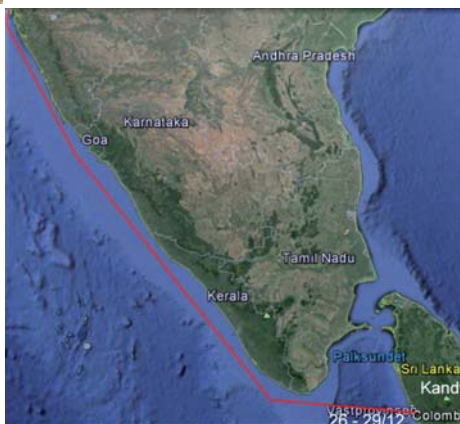
Så kommer vi fram till Indien och till staden Bombay den 18 december. Här lär det bo, vid vårt besök, minst 4 milj. människor. Staden anses vara vacker om man ser den på avstånd. Efter förtöjning går fria kvarteren i land. Vi möts av fattigdom och misär nere i hamnkvarteren. Vi ser vuxna och barn varav en del är halta, lytta och sjuka och svårt att ta sig fram. Tiggeriet verkar vara omfattande. Skänker man någon peng så har man ett antal barn omkring sig. Det är med sorg man ser dessa människor. Väl kommen fram till centrala delarna av staden så är det en helt annan miljö. Här finns rikedom med fin bebyggelse, fina kvarter och affärgator. Om det blir stopp i trafiken så är det en eller flera kor som har förfoganderätten av gatan/-platsen. Inom Hinduismen, som är ett dominerande trossamfund i Indien, intar kor en central roll. Det ordnas utflykter till olika sevärdheter för besättningen. En av utflykter går till de "hängande trädgårdarna" en underbar plats. Underverket "hängande trädgårdar" ligger egentligen i Babylon (Irak).

Det finns olika sätt att tjäna pengar på och en av sätten är ormtjusare som det finns ganska gott om. Ormen bär han i en korg och efter en "trudeltutt" med flöjten reser sig den fruktade kungskobran och ser skräckinjad ut. När han slutar spela kryper ormen med maklig fart ner i korgen igen.

Efter några intensiva heta dagar i Bombay kastar vi loss och kommer ut i svalkande vindar på Adriatiska havet. Nu närmar sig julen. Svensk jul med tomte, gröt

och skinka skall traditionsenligt firas även om det är 32 graders värme. Vi följer den indiska kusten och ankrar på julafton vid den lilla klippön Sacrifice Rock som ligger några sjömil väst om södra delen av indiska kusten. Vid denna ö firade kryssaren Fylgia sin julafton på långresa 1932 - 33? Vi städar, pyntar och klär julgranen. Backlagsbord och fällstolar tas upp från manskapsmässarna och placeras på halvdäck. Klockan 1600 blåses till julbön och vi samlas på plattan. Prästen väljer väl valda ord och därefter samlas vi till julborden. Det är buffé och här saknas inget av den traditionella julmaten. Det är ganska unikt att i 32 graders värme sitta på Älvsnabbens halvdäck och äta julmat. Dagen till ära får hela besättningen, varsin öl.

Efter avslutad måltid blir det långdans och senare kommer tomten med julklappar till mässarna. Vi lättar ankar och ställer färden mot Ceylon. Värmen är pressande och därför bär vi, sedan vi har kommit in i varmare breddgrader, klädsel ombord som benämns Khakiställ och under permission vit klädsel med korta eller långa byxor. På huvudet har vi en huvudbonad liknande den som Karl Alfred bär och vid permission rundmössa med vitt kapell. På annandagens morgon siktar vi Ceylon, naturens egen kryddbod. Vi ankrar i hamnområdet bland ett stort antal fartyg. I land finner vi underbara lummiga grönområden med blomsterprakter. Staden Colombo är ett paradiset för dem som vill köpa allehanda hantverksarbeten både i trä och textil. 120 km från Colombo, uppe på höglandet, ligger den forna huvudstaden Kandy. Staden är berömd för sin skönhet och historiska minnen. Vi embarkerar 3 bussar och åker upp på slingriga vägar i en fantastisk natur, ibland utmed bergväggar, med en svindlande fart.

Jag förstår chauffören som gjorde korstecknet innan vi åkte. Nåväl, det var värt att komma till den vackra staden och få en guddad visning. Den 29 december lättar vi ankar och sätter kurs mot Singapore. Enligt planeringen för vår resa går vi inte över ekvatorn. För att bli upptagen i Kung Neptuns rike måste alla, som tidigare inte blivit döpta, bli döpta efter en särskild ritual när man korsar ekvatorn. Vi gör därför en extra tur sydvart för att korsa ekvatorn.

Löparnisse kommer ombord och in-formerar om dopet. Dagen efter kommer kung Neptun och hela hans hov med medicinmän, frisörer och mörkfärgade badare för att utröna besättningens hälsotillstånd inför själva dopet. De som skall döpas åker nedför den såpade rutschbanan i en hopnickrad bassäng fylld med vatten och blir mottagna av väl insmorda kimirfärgade badare och döps efter konstens alla regler.

Efter ett "uppriskande bad" och ett par dagar lägger vi oss på redden i Singapores väldiga hamnområde bland handelsfartyg från alla hörn på jorden. Bifogad karta visar trafiktheten i Malackasundet och Malaysias sydudde. Singapore är ett frihandelsområde och staden har blivit bunkringsplats och omlastningshamn för nästan all trafik.

Eftersom vi ligger på redden har "permissionsbåtar" chartrats in. Vi hoppar i land vid det gamla hamnkontoret från kolonialtiden i en stad där pågående uppbyggnader av moderna kvarter pågår. Mycket finns kvar av gamla Singapore med byggnader av kinesiska kvarter "China Town". Runt omkring trip-

par de snedögda pyjamasklädda kinesflickorna och det strömmar ut musik av amerikansk jazz blandat med kinesisk popmusik. Här kan man köpa kameror, kikare, filmkameror mm. pruta, diskutera, pruta igen och ändå tycks man bli lurad. Singapore är till

80% befolkat av kineser och resten är en blandning av olika nationaliteter. Religionen är buddhistisk.

Religionsbildaren Buddha var en filosofisk tänkande person. Buddhabilder finns att köpa i alla souvenirbutiker. Det finns många vackra platser att titta på i denna blandade stad. En förmögen kines har skapat en trädgårdsanläggning som kallas för "Tiger Balm Garden". Där kan man ströva omkring i jättestor vaxkabinett och studera kinesernas liv och filosofi. Där finns grupper av cementgjorda djur och människor som illustrerar kinesiska sagor.

På söndagen har vi ett barndop ombord. Det är familjen Hallerström som får sin dotter Helena Kristina döpt.

Vi lämnar Singapore den 10 januari 1955 och kommer ut i Syd kinesiska sjön. Vi går en nordlig kurs och kommer efter 5 dygn in i Menangfloden som mynnar ut i ett delta syd Bangkok. Floden, ibland med ganska

starka strömmar, försvarar tilläggningen och militärmusikkåren spelar tålmodigt obrutet omväxlande den svenska och thailändska paradmarschen tills fartyget är förtöjt (c:a 1 tim). Vi förtöjer på samma plats som fregatten Vanadis gjorde under sin världsomsegling 1883 - 1885.

Bilden visar Älvsnabben och fartygschefen kommandörkapten Edenberg och Fregatten Vanadis och fartygschefen kommandör Lagerberg.

I Menangflodens mynning kunde vi i den täta bevuxningen av vass och annan vegetation bevittna traktens bebyggelse. Befolkningens bopålar med byggda bambuhyddor är svåra att upptäcka. Men det förefaller vara ett fritt och praktiskt leverne som befolkningen för. Så fort fartyget är förtöjt lägger sig krejarebåtar, med sina frukter, till på utsidan. Bangkok är Thailand's huvudstad och den moderna bebyggelsen gör intrång i ett tempelrikt kungarike.

Även här är buddismen den stora religionen. Det lär finnas över 300 tempel, som har olika benämningar. Vi besöker ett av dem "smaragdgröna templet" en imponerande praktfull skapelse med konstskatter i mosaikbilder och skulpturer av guld. Gatulivet domineras av restauranger, souvenirbutiker och exotiska miljöer. Fortfarande kunde man åka med rickshawn för en billig penning. På söndagen är det stor parad och uppvisning på National Stadion. Thailändska kadetter gör en perfekt uppvisning i olika formationer

och formerar bokstäverna WELCOME TO THAILAND. Våra aspiranter gör en gymnastikuppvisning, kanske i skuggan av den föregående uppvisningen. Det utväxlas även en fotbollsmatch och vattenpolo med förlust i båda fallen.

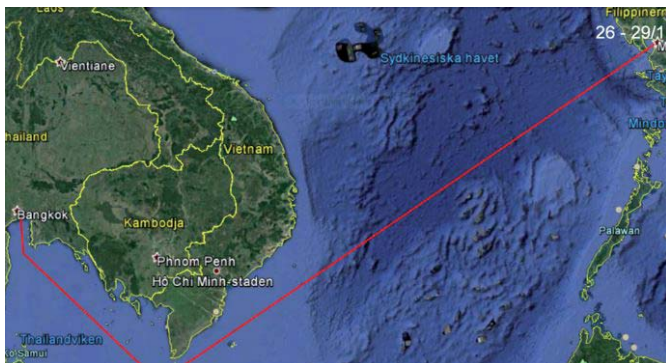
Efter underbara dagar i Bangkok kastar vi loss den 18 januari under musik av den thailändska militärmusikkåren och vinkande människor. Vi kommer åter ut i sydkinesiska sjön i hård vind och gropig sjö och stävar nu mot Manilla.

Fritiden ombord bedrivs på olika sätt. Man läser böcker, spelar något spel, skriver brev och mycket annat. För min del målar jag motiv, från olika hamnar, på skotten i mässar. Inför varje hamnbesök samlas vi på plattan (ett däck ombord) för att lyssna på föredrag om landet, natur, befolkning och annat. Vissa kvällar har vi, på plattan, skeppsaftnar vilket innebär fritt fram att genomföra egna framträdanden och sketcher.

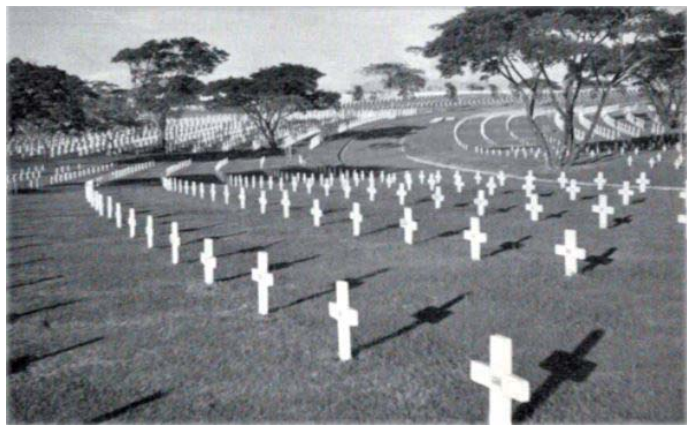
På halvdäck kan man "gå på bio" och se populära filmer. Fritidsförströelser är det ingen brist på.

Vi närmar oss Filippinerna. Här går vi förbi kända krigsskådeplatser. På babordssidan har vi den ryktbara öfästningen Corregidor och efter ett tag dyker Bataanhalvön upp. Här överraskades

amerikanerna och filippinerna 1942 av häftiga japanska flyganfall med svåra förluster. General Mac Arthur, som var överbefälhavare för Stilla-havsflottan, lämnade i sista stund Bataanhalvön med en torpedbåt och gick senare ombord på en ubåt. Hans sista ord var "I shall return". Det gjorde han. Från Australien organiserade han styrkorna och kunde 1945 återta förlorade områden.

Vi fortsätter in i Manillabukten i en farled som kantas med massor av vrak som vittnar om de hårda striderna och förtöjor i Manilla 26 januari. I staden möter vi en blandning

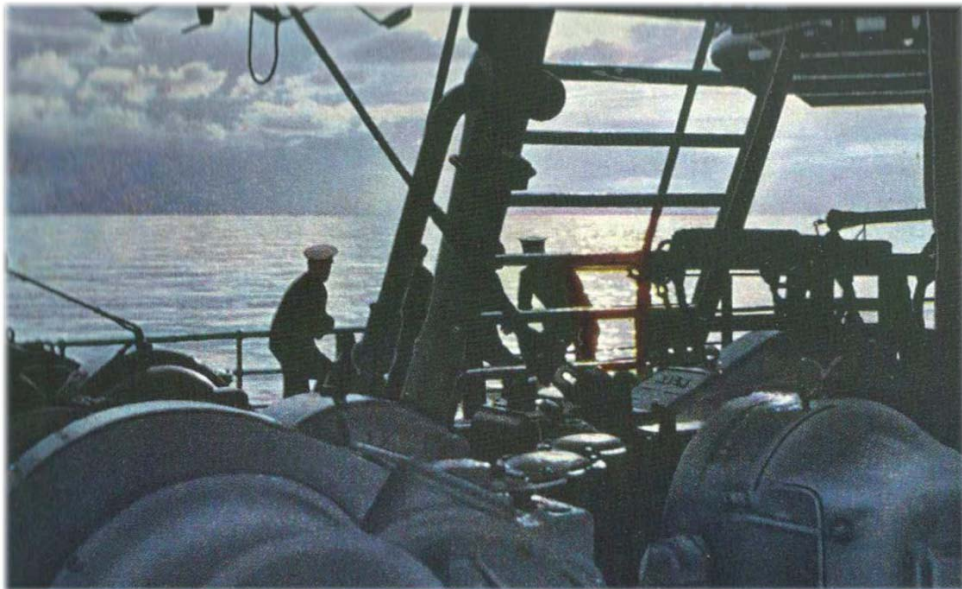
av amerikansk, spansk och filippinsk affärsverksamhet. Vi kommer snart underfund med att det är ganska dyrt, men någon souvenir blir det alltid. Vid besök på militärkyrkogården nedlägger fartygschefen en krans på den ökände soldatens grav. Bilden visar kyrkogården med 80000 marmorkors.

Vi blir utbudna på olika sightseeingturer bland annat till ett ölbryggeri, San Miguel, som inte är

helt okänt. Här gällde det för svenska sjömän att klara besöket på ett värdigt sätt. Konsul Varland bjuder på en härlig trädgårdsfest. Det är en romantisk idyll med grönskande vacker park som belyses med kulörta lyktor. Här blir vi bjudna på helstekta grisar och exotiska rätter. Senare på kvällen framför en grupp ungdomar iklädda nationaldräkter

filippinska danser. En dans, som dyker upp ur minnet är "Tinikling". Den utförs mellan två bambustänger, som slås emot varandra av ett par efter ett visst rytmiskt schema. Det bör framhållas att mot bakgrund av den japanska ockupationen, som har satt djupa spår hos befolkningen kan man läsa i tidningar "a navy goodwill mission" med anledning av vårt besök

Under "pompa och ståt" lämnar vi Filippinerna den 29 januari 1955.

Långresan jorden runt med HMS Älvsnabben 1954-1955 fortsätter, Manilla-Balboa

Vid pennan R Stang

Vi kastar loss från Manilla medan den lilla svenska kolonin står på kajen och hurrar för vår fortsatta färd.

I strålände solsken styr vi ut förbi Corregidor, där de stora kasernernas och förrådsbyggnadernas förbrända och förvridna stålskelett vittnar om de fruktansvärda strider som ägt rum på denna heroiskt försvarade ö.

Älvsnabben styrs en kurs som bär tätt förbi den plats där Mac Arthur lämnade sina dödsdömda kamrater och uttalade de legendariska orden "Men jag skall komma tillbaka". De flesta av oss kände det lite så också, att vi gärna skulle vilja komma tillbaka till detta land som vi under vårt fyra dagar korta besök bara hunnit med att skrapa lite på ytan.

Älvsnabben har nu kurs nordvärt utmed kusten av Filippinernas största ö Luzon där vi kan se det 2000 m höga bergsmassivet High Peak.

När vi kommit upp till den norra ändan av Luzon ändras kursen något mer mot NNO mot Japan och Tokyo. Vi får lyssna på föredrag och blir påmind om de fruktansvärda strider som pågick i detta område för tio år sedan, emellan USA och Japan. På kartbilder kan vi få se och höra namn på olika platser, nu i vårt närområde, Bataan, Lingayen och många, många andra där ett oförsonligt krig till sjöss, i luften på stränder och i djungler. Ett krig som skördade många liv och inte fick något slut förrän man tog till det mest fruktansvärda av alla vapen som mänskligheten uppfunnit.

Älvsnabben kommer nu ut på riktigt djupt vatten. Filippinergraven med ett största djup på 10256 m är det femte djupaste på vår jord. Som en jämförelse kan nämnas det högsta berget på jorden Mount Everest 8848 m ö h.

Det kändes betryggande att ha ordentligt med vatten under kölen.

Även om det inte direkt var någon tyfonsäsong fanns det all anledning att vaksamt följa väderutvecklingen. Vi passerar Kräftans vändkrets $22^{\circ} 23' 22''$ N, den latitud där solen står i zenit, när vi har sommarsolstånd, som i år infaller den 21 juni. (det exakta datumet och

tidpunkten kan variera lite år från år, beroende på årets plats i den fyraåriga skottårsperioden och ortens longitud).

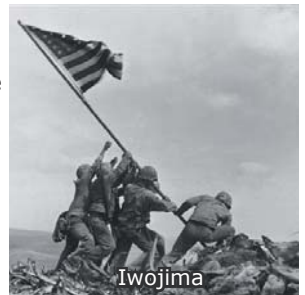
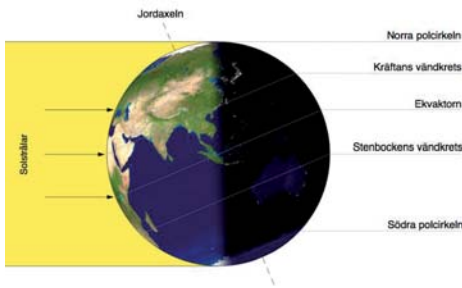
Temperaturen faller och vi börjar känna av kylan redan när kvicksilvret passerar 20°C .

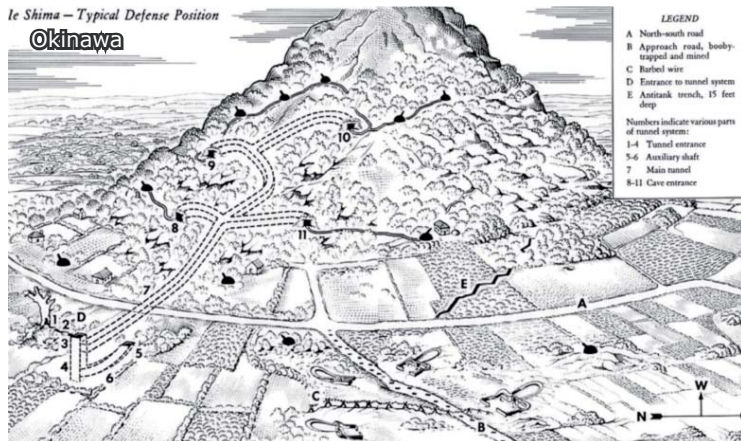
Inte bara temperatur fallet förändras, även sjön ändrar karaktär.

De långa loja dyningarna har blivit till kraftfullare sjö.

Vi får en orientering om att vi befinner oss i höjd med Iwojima i ögruppen Vulkanöarna. Det var här ett av de blodigaste slagen ägde rum 19/2 - - 26/3 1945 Som på alla andra krigsskådeplatser kämpade japanerna heroiskt då samuraj-traditionen förbjöd kapitulation även i hopplösa lägen. Av garnisonen på 22000 man överlevde ca tvåhundra japaner.

De allra sista japanerna på ön gav upp först 1949, då de hittade en utriven tidningsartikel om att Japan hade givit upp kriget. 1971 hittade man ett fåtal japaner som inte visste att kriget var slut. Dessa Japaner hade gömt sig i en hemlig

grotta. Antalet stupade amerikanska soldater uppgick till drygt 7000 och 20000 sårade.

I ögruppen Riukuüöarna ligger den berömda ön Okinawa som vi gick så nära att det klart gick att se en massa rostiga gamla vrak.

Artilleriofficeren Kn E Björkenstam håller ett föredrag om

vad som utspelade sig här. Detta skulle vara den sista språngbrädan före huvudangreppet mot det japanska moderlandet.

Vid landstigningen 1 april gjorde den japanska garnisonen, som bestod av ca 120000 man, mycket hårt motstånd och striderna blev långvariga och mycket blodiga. "We had to dig them out".

Vid de japanska flygangreppen på USA:s marina enheter sattes ett stort antal kamikazeflygare in. 21 juni 1945 hade striderna mer eller mindre upphört och man beräknar att mer än 100000 japaner hade stupat. De amerikanska styrkorna hade också åsamkats förluster. Cirka 13000 hade stupat och omkring 26000 hade sårats.

Under den fortsatta resan sjunker temperaturen med c:a 4°/dygn. Vi är nu på samma breddgrad som Port Said, men det är inte enbart höjden över ekvatorn som reglerar temperaturen. Det kalla klimatet beror på de havsströmmar som sveper ner öster om Japan.

Den 5 februari närmar vi oss Tokyobukten, temperaturen är mellan 5° och 10°C och en kall vind sveper ner mot oss från den Sibiriska tundran. En hel del av besättningen besväras av luftrörskatarr och vi längtar tillbaka till tropikernas värme, trots att det ibland kändes för varmt.

Fujiyama

Älvsnavben är inget vinhundssnabbt fartyg men vi segar oss fram med 12 knop från värme till kyla på en vecka. Från en värld till en annan. I ett slag bryter solen igenom och man kan sikta Fujiyama, Japans heliga berg. Att denna gamla slocknade vulkan blivit en symbol för Japan är inget att förundras över när man ser dess mäktiga snöhöjda topp som reser sig 4000M över havet.

Den 6/2 på kvällen ankrar vi utanför det kejsardömetts örlogsbas Yokosuka, nu i amerikanska händer. Deras patrullbåtar åker runt och undrar vad detta är för en underlig fågel. Inte underligt. Vi är den första neutrala örlogsmann som besöker Japan efter kriget.

Tidigt på morgonen lättar vi och eskorteras av en division japanska patrullbåtar, arvtogare till amiral Togos en gång så mäktiga flotta.

Salut avges och besvaras från fregatten Sakura,

(körsbärsblomma). Det snöar lite lätt när vi förtöjer vid Takishiba Pier där japanska flottans musikkår spelar den svenska Kungssången. Otto Lindblad hade blivit tårögd. Den framfördes precis som han hade tänkt sig, men den svenska flagga som är hissad i närheten liknar, vare sig i form eller färg vår flagga.

Det är mycket administration för att vi skall få ut beställd valuta till fartyget. Dagen hinner bli kväll innan alla formaliteter är avklarade och trots att regnet står som spön i backen hindrar inte oss från att, med yen i fickan, glada och förväntansfulla styra kosan mot Ginza Dori, Tokyos Broadway, där många frestelser lockar och lurar på en ung sjöman.

Undersköna nattklubbsvärdinnor i exklusiva, förföriska klänningar försöker vinkar in oss för att vi skall spendera våra pengar där. O, ja visst faller vi som käglor för frestelsen.

Att sedan komma tillbaka till fartyget visar sig inte vara så lätt. I visan "Engelska flottan" sjunger man "å språket, ja det klarar dom". Här var det inte lika lätt, taxi chauffören

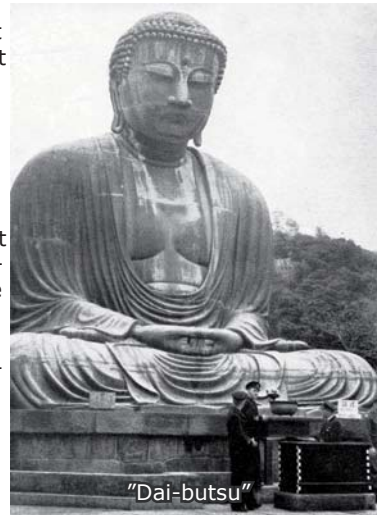
hade egna idéer. Men efter många försök lyckades det honom att komma så nära att man kunde se en skymt av Älvsnabben och hojta stopp i maskin, babord dikt, o framåt halv fart. Tokyo var ju den hamn där man visste att det gick att handla billigt. För min del blev det en kikare 8x30.

En bussutflykt anordnades av japanska utrikesministeriet. Vi befinner oss fortfarande inom stadsplanerat område Tokyo eller?, som nu, omärkligt övergår till att vi befinner oss i Yokohama. Här är det den stora hamnen som dominerar. När vi sedan fortsätter är det inte direkt landsbygd vi kommer till, men vi ser terrassformade risodlingar på, förefaller det, all odlingsbar mark. Detta är, enligt vår guide något som är nödvändigt, men räcker ändå inte till för att försörja den ständigt ökande befolkningen med mat. Utmed vår

färdväg ser vi massor med människor som "skördar sjögräs" i strandkanten av den allt annat än rena Tokyobukten (hur nyttigt kan det vara), något som sedan används till föda. Bussarna stannar i Kamakura där vi återknyter bekantskapen med Buddha, här en femton meter hög brons Buddha "Dai-butsu" och Kenchōji-templet. Utanför pågår handel med

souvenirer bland mycket annat kunde man köpa små magiska askar som krävde trettio olika handgrepp för att öppna. Bussresan tillbaka till fartyget blir även den en upplevelse när vi i den tilltagande skymningen åker på gator som formligen exploderar i ljus av olika kulörer från alla reklamskyltar.

En inbjudan av den svenska kolonin till en geishamiddag där vi tas emot av traditionsenligt klädda geishor med vackra håruppsättningar. Befriade från ytterkläder och skor

bjuds vi att sitta ner på kuddar vid låga bord. Inte världens mest bekväma sätt att inta en måltid, men man får ju ta seden dit man kommer. Maten, nationalrätten sukijaki, tillagas vid bordet av små nätta servitriser. Till detta serveras givetvis ris och "sake", varmt risvin. Under måltiden underhålls vi av geishorna som spelar, sjunger och dansar. Geishor förknippas ofta med omoral, något som är helt fel. En geisha har en lång yrkesutbildning bakom sig och är högt respekterad.

Älvsnabbens besök i Tokyo har kablat ut i TV, radio och press som en stor händelse, något som resulterade i att det under den två timmar långa visningen av fartyget kom 1490 besökare ombord.

När man träffar och pratar med dessa artiga, vänliga människor förefaller det näst intill osannolikt att det som inträffade 7 december 1941 och följderna av detta var människor av samma nationalitet.

Den sista dagen av besöket har temperaturen krupit ner under nollan och det blåser en isande storm, så för de som går iland gäller vintermundering.

Till tonerna av "Auld Lang Syne" och Kungssången kastar vi loss lördagen

den 11 februari och lämnar Tokyo och Japan.

Japans heliga berg Fujiyama har sjunkit under horisonten när vi på söndagen har korum på plattan medan Älvsnabben i maklig takt stävar mot Hawaii.

Eftersom detta är en av de längsta delsträckorna mellan hamnbesök är sekonden

kapten Åke Gattberg mer än vänligt alert i jakten på vattentjuvar. Ve den som efter ett svettigt arbetspass dristar sig till att skruva på duschen för att svalka och löga sig.

Vattnet skall ju räcka hela vägen till Honolulu. En skvätt noga uppmätt i ett handfat skall räcka till en rundvask.

Livet ombord växlar mellan vakttjänst, arbeten och övningar i "Klart Skepp" detta är inget som stör det "Stilla" havet. På frivakter och kvällar kan man njuta av vackra solnedgångar och albatrossernas graciösa glidflykt som troget följer oss på vår resa. Det händer då och då att "Filmström" fartygets filmfotograf (som egentligen hette Lindström) annonserade om att det under aftonen skulle visas film på plattan. Med den mörka natthimlen som tak satt vi och tittade på söderhavsfilmerna med vackra blomsterbehängda flickor och blå laguner.

Ett allvarligt sjukdomsbud når oss. Måkan till en av de fyra fänrikar som är inmönstrade på resan har förts till sjukhus svårt sjuk. Man sätter då, efter en intensiv utväxling

Den muddrade passagen in i lagunen

den saltmättade luften satt rostiga sina spår på fartyget tycker annorlunda och två söndagar förbyts till två måndagar, d v s en arbetsdag extra. Mycket finurligt tänk.

På kvällen före denna dubbelmåndag börjar en cylinder på huvudmaskin att hosta, temperaturen stiger. För halv maskin angör vi Midway och stör söndagsfriden på vår första måndag. På kvällen lättar det flygplan som med fänriken Lars Wigenius är på väg mot Honolulu och sedan vidare mot Sverige.

Juni 1942 i dessa farvatten bröt den amerikanska flottan in ett stort sjöslag udden av japanernas dittills framgångsrika offensiv.

Efter ankring påbörjas omedelbart arbetena med byte av,

Helt orädd pippi

som det visar sig en sprucken kolv i maskinrummet och efter tjugo timmars intensivt arbete dunkar åter maskin med jämn rytm.

Vår andra måndag ägnas åt "rent skepp" i en förhoppning om att denna makeup skall stå sig de återstående fem dygnet till Honolulu. Vi får även tillfälle att komma iland på denna söderhavsö där en liten koloni om 800 människor samsas med tiotusentals helt oförskräckta albatrosser som häckar bland villor, flygplan, bilar och verkstäder. Den svartbruna fregattfågeln förekommer också på dessa öar, de fångar sin mat, flygfiskar, i flykten och ibland genom sin överlägsna flygförmåga

Gooney birds

ibland jagar albatrossen till den spyr upp sin fångst som den snabbt och skickligt fångar upp, inte helt olik labben. Ankaret åker upp den 23 februari, kursen sätts mot Honolulu.

För tredje gången passerar vi Kräftans vändkrets och siktar så småningom den yttersta ön Niihau, i Hawaiiarkipelagen. Där skall enligt legenden vulkangudinnan Pelé ha sin boning, men där hon håller sig för närvarande tyst. Tidigt på morgonen den 28 februari vid inseglingsbojen till Pearl Harbor avger vi salut som artigt besvaras. Vi närmar oss kajen där vi tas emot av en ensemble "äkta" hula-hula -damer som spelar och sjunger. Den lite mer officiella orkestern får finna sig i att spela andrafiolen. När landgången är på plats strömmar damerna ombord och hela besättningen blir pussad och bekransad.

Huladans för Äbn besättning

Att vi nu har kommit till "mera civiliserade trakter", märks inte minst på hur snabbt våra postsäckar kommer ombord. I KFUM:s stora palats där flottans personal har tillgång till lokaler blir vi inbjudna av "Skandinavien Social Club, Swe-Nor-Den" som bjuder på förfriskningar, visar film och spelar upp till dans. När vi senare står högst upp i sky-room och ser mängden av ljus långt upp bland bergen, förstår man hur stort Honolulu är. Intrycket av storlek förstärks när vi nästa dag står upp på Punch Bowl en gammal sedan länge sloknad vulkan och har staden under oss där nere. I kraterns mitt ligger en vacker krigskyrkogård med tiotusentals av Amerikas hjältar begravda

Kransnedläggning på Punch Bowl krigskyrkogård

under små enkla plattor nedsänkta i den gröna ytan. I mitten en minnesplats där fartygschefen lägger ner en krans.

En av dagarna är vi bjudna till Bellows Field som även den drivs av KFUM för den amerikanska krigsmaktens möjlighet till rekreation. Där får vi tillfälle till bad och att med

Surfing på Bellows Field

varierande framgång (mest tepåse) prova på surfing i de långa stillhavsvyningarna. Det hela avrundas med barbecue. Ännu en trevlig dag.

En båttur i Pearl Harbor för oss i tankarna tillbaka till den 7 december 1941. Ute vid Ford Island låg då åtta slagskepp förtöjda. Ännu syns de förkolnade kajerna där fartygen låg fredsmässigt förtöjda när det överraskande anfallet inleddes. På USS Arizona som träffades av en bomb i skorstenen och sjönk på några få minuter omkom elva hundra sjömän och följde henne i djupet. Arizona betraktas som ett påmönstrat fartyg och flaggan hissas och halas ombord på den påbyggda bryggan varje dag. Tidigt på morgonen den 4 mars kastar vi loss för vår fortsatta färd.

Båttresa i hamnen Pearl Harbor

Vulkangudinnan Pelé är på dåligt humör

Dagen inleds med "Klart Skepp". US Navy har bogserat ut mål i det öppna havet. Måhända har de sina funderingar på vad den här gamla damen skall kunna prestera. Allteftersom salvorna lämnar Älvsnabben uppvisar de bogserade målen mer och mer skador, något som målreparationsgruppen kommer att få arbeta länge med innan målen blir lagade. När övningen är slut får vi signalen "Good Shooting" som avskedshälsning.

Under vår vistelse i Honolulu har det flitigt rapporterats i radio och tidningar om att en utlöpare till den fortfarande verksamma vulkanen Kilauea efter en viloperiod på etthundra-femtio år sprutar upp magma ur jordens innandöme. Älvsnabben styr därför mot Kap Kumaukahi ön Hawaiis östligaste udde där vulkangudinnan Pelé är igång och där vi i nattmörkret får en, om än liten uppfattning om de krafter som finns inneslutna i vår jord.

Med en hel arbetsvecka utan sön eller helgdagar framför oss hoppas sekonden, som tidigare under resan på olika sätt försökt röra om i veckodagarna för att få ut maximal arbetsinsats när vi är till sjöss. Att hålla rosten stängden kräver ett ständigt underhåll. En insändare i skeppstidningen "Världsomseg-laren" kommer med förslaget att lägga alla söndagar efter resans slut. Ett förslag som sekonden bejakade.

Söndagen den trettonde mars "upptäcker" vi Amerika. I Avalon Harbor på Catalina Island ankrar vi och ligger ett dygn innan resan fortsätter till Amerikas stora flottbas i San Diego. Eskorterade av två stora paradkuttrar från US Coast Guard styr vi in mot hamnen, en helikopter med en stor svensk flagga hängande under sig, cirklar runt oss och som grädde på moset ansluter två flod-sprutor som med sina vattenfontäner ger en extra glans åt det hela. Hangarfartyg med besättningarna i paradstationer kantar vår väg, flygplan startar och landar och far runt oss som getingar.

Det råder ingen tvekan om att det är världens största sjömak som hälsar oss välkomna till en stad som inget svenskt örlogsfartyg tidigare besökt. När vi förtöjer vid Broadway Pier dansar välskapta balettflickor från San Diego High School klädda i fantasifulla dräkter, till tonerna från Naval Training Centers stora musikkår. Inte lätt att behålla koncentrationen under förtöjningsarbetet med all denna ögonfröjd på kajen.

För min del blev det som i de andra hamnarna vi varit i, en ganska sen landgång. I mina plikter som skepparens karl ingick nämligen att räkna och stuva all fartygstvävt som skulle iland samt en del annat. Men det var en massa fördelar med detta extrajobb också t e x egen hytt (skepparhytt), vaktfri o lite till. Allt nog när jag var klar med alla sysslor och kom ner på kajen stod där en flicka vid en bil och vinkade åt mig. Hon var väl i min egen ålder och ställde frågan om jag ville komma hem till hennes familj som hade rötterna i Sverige. –Absolut, svarade jag. Varpå vi körde iväg. Hon var en hejare på att köra och tyckte det var väldigt roligt när det skrek om däck. Den resterande delen av dagen tillbringade jag tillsammans med hennes familj som hade en del dunkla minnen om hur det svenska språket lät och talades, men allt gick bra och vi hade trevligt.

Dag två hade jag bokat in för en resa till Hollywood. I Grey Hounds bekväma bussar åker vi den vackra Pacific Highway förbi saftigt gröna apelsinlundar och hela skogar av oljetorn. Vi rastar i "Ghost Town" som för oss c:a 100 år bakåt i tiden. Chauffören lotsar oss genom mångmiljonstaden Los Angeles vi kommer till slutmålet Hollywood och Universal Studios. En kulissvärld där man går

från stadsmiljöer i Frankrike till Tyrolen på någon minut. Det enda som är äkta på både fram och baksida är människorna själva. Några lyckliga ur besättningen får en kram av Mamie van Doren som håller på med inspelning av en västernfilm. Vi tar även en promenad på Sunset Boulevard där filmidolernas namn och fotavtryck kan beskådas.

Det blir sena kvällen innan vi kommer tillbaka till fartyget. På eftermiddagen dag tre åker jag med Alice flickan med avlägsna svenska rötter en bit söderöver utefter kusten där hon har ett favoritställe för solbad på en enslig strandsnutt. En eftermiddag försvinner snabbt när man har mycket att tala om. På kvällen träffar vi några av hennes kamrater på en pizzabar där man på en "karusell" mitt på bordet kan snurra fram de eventuella tillbehör man vill ha. Under den här kvällen bestämdes att vi den sista dagen

16:e kanon under luftvärnsskjutning

av vårt besök skulle träffas nästakvällen ett party och att jag då skulle ta med en kamrat. Sagt och gjort, på kvällen står min kamrat L Andersen och jag på kajen nyduschade (vi har ju färskvatten kopplat från land) och vackra när våra värdar hämtar oss. Det blir en mycket trevlig tillställning och det är med en liten tår i ögonvrån som vi tar farväl av våra nyfunna vänner som vi skall lämna dagen efter, men inget varar ju för evigt.

Åter igen efter losskastning går vi upp i "Klart Skepp", nu för både flackbane-ochluftvärnsskjutning.

Som ett minne av luftvärnsskjutningen släpper flygaren sitt mål av nylontyg framför stäven på Älvsnabben. Målet bärgas snabbt av livbåtsbesättningen och vår resa utefter den kaliforniska kusten mot Balboa och Panamakanalen fortsätter.

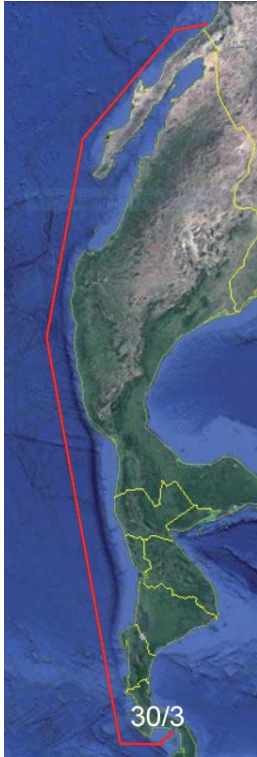
Mot Balboa och Panamakanalen

Långresan med Älvsnabben Balboa - Karlskrona

Vid pennan Lars-Åke Svenheden

Vi lämnar våra vänner i San Diego i ett fascinerande land och kommer åter ut på Stora Oceanen. Vi sätter sydlig kurs mot Panama och följer på behörigt avstånd Amerikas och Mexicos kust mot vårt mål. I ett lugnt vindstilla och varmt väder har vi sällskap av albatrosser, fregattfåglar, delfiner, hajar, flygfiskar och sköldpaddor som ligger och gassar sig i solen. Under dessa omständigheter kan det vara på sin plats att göra en livbåtsövning. "Man över bord" blåses på högtalaranläggningen och snabbt bemannas en livbåt och sätts i sjön. I den heta luften, cirka 33 grader varmt, sveltas roddarna under rorsmans påhejande för att snabbt komma fram till den nödstälde (en livboj). Löjtnant Selander är väl förberedd för denna övning men i ett annat syfte. Han har med sig en nätliknande hängmatta för att om möjligt fånga en sköldpadda. En sköldpadda med 1 meters diameter och som kanske väger 50 kg, kan inte vara så lätt att bärga. Men en sovande sköldpadda och hjälpsamma roddare så är djuret snart bärgat ombord. När livbåten kommer till fartyget hissas hon upp till plattan för allmän beskådning och fotografering. Eftersom nödvändiga ingredienser saknas ombord för att göra sköldpaddssoppa återbördas hon åter till sina kompisar i havet.

Efter 9 dygn ankrar vi utanför en liten ö i närheten till Balboa och förbereder oss för gång genom Panamakanalen. Den 30 mars är vi i Balboa vid Panama city. Det är med viss spänning som vi nu ska slussas genom denna imponerande anläggning. Kanalen färdigställdes 1914 efter många och besvärliga problem. Man bedömer att cirka 33 000 arbetare dog och dödsorsaken var i huvudsak sjukdomar som malaria och gula febern mm. Kanalens längd är 77 km som förbinder Stora Oceanen med Karibiska sjön. Det finns 3 parallellgående slussar på vardera sidan av sjöarna Gatún- och Alajuelasjön, som ligger på högplatån av lan-

det. Varje sluss har en längd av 305 meter och bredd av 33 m, djupet är 12,5 m. Fartygen slussas fram med hjälp av rälsgående el-truckar som är kopplade till fartygen i för och akter och bogserar dessa fram genom slussarna. Man förvånas över det samarbete som måste råda mellan lokförarna i el-truckarna för och akter när fartygen bogseras mellan slussportarna. Det kan i sammanhanget nämnas att Trollhättans Mekaniska Verkstad har levererat 236 skruvar till slussportarna. Skruvarna

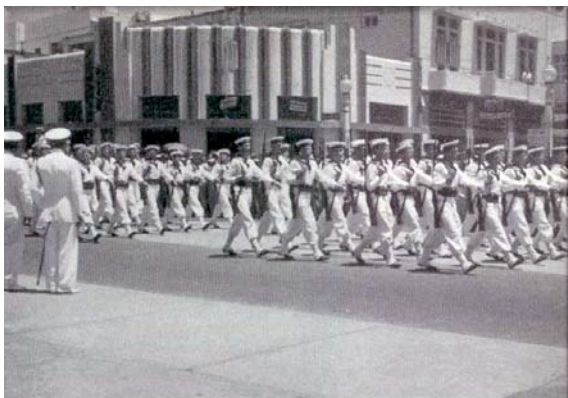

är imponerande 8 m långa, 1,5 dm i diameter och väger 910 kg/st.

Landskapet kring kanalen är på båda sidor bergigt och bevuxet med tropikdjungel. Strax innan Gatúnsjön reser sig en 220 m hög bergstopp intill kanalen. Alajuelasjön är en konstgjord sjö (vattensamling) som har uppstått genom fördämningar i floden Chagres. Orsaken är att mycket vatten försvinner genom slussning.

Efter det vi har passerat de sista slussarna av kanalen har vi nu kommit ut i Karibiska havet. Fartygschefen har fått inbjudan från Islands regering, som önskar att vi skall besöka Reykjavik. Ankomsten till Göteborg skulle då bli framflyttad till den 2 juni. Nåja, hur allvarligt var det? Det är ju 1:a april. Vi hade ett par dagar hård vind men helgen blev strålande fin. Skeppspastorn Inge Löfström höll i vanlig ordning korum på plattan. De 4 konfirmanderna, som snart skall konfirmeras, var naturligtvis där tillsammans med en skara "församlingsbor". Samma dag siktade vi Haiti. Vår kurs ställs mot staden Ciudad Trujillo som ligger i den Dominikanska republiken. Den andra delen av ön

heter Haiti, som i närtid har varit utsatt för en stor jordbävning.

Den 4 april förtöjde vi i Ciudad Trujillo. Staden, som tidigare hette Santo Domingo, fick namnet 1936 efter dåvarande "småkriminelle" diktatorn Rafael L. Trujillo. Han tog makten 1930 och utsåg sig själv till regeringschef i ett land med svag ekonomisk utveckling och med mycket inre stridigheter. Hans första insats var att förbjuda alla politiska partier utom dominikanska partiet, som han själv representerade. Trujillo styrde landet med

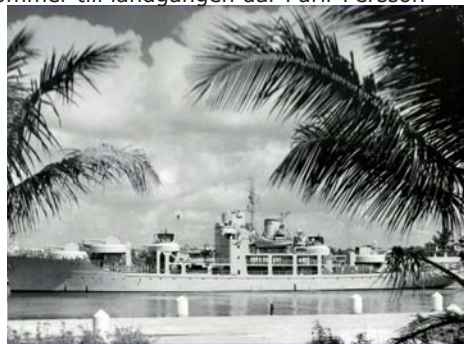
järnhand och förde i viss mån ett raskrig som gick ut på att döda alla haitier som bodde i landet. 1937 genomfördes en omfattande massaker på haitier av vilka 30 000 beräknas ha mördats med machetes. Landet byggdes upp och fick så småningom en bättre ekonomi. Genom Trujillo:s hänsynslösa styrning av landet utsattes han själv för mordförsök vilket slutade med att han mördades av egna arméanställda 1961. Sonen övertog makten men fick inom kort gå i exil. I dag är landet demokratiskt och representeras av en president. Staden har återtagit namnet Santo Domingo.

Vi blev väl mottagna och fick uppleva underbara dagar på Columbus älskade ö Espana som han upptäckte på slutet av 1400-talet. Han lär ha besökt ön 5 gånger och är också begravd här. Det finns inte mycket kvar på ön från den tiden men vid vår kajplats finns ändå rester kvar efter Columbus gamla kastell. Som vanligt vid besök är det uppvaktningar, partyn, bjudningar, kransnedläggningar, fotbollsmatcher, ölbryggerier och annat. Vi vandrar genom staden och finner

bland annat många souvenirbutiker. Det är dyrt att handla på den amerikanska dollarn. Jag och en kamrat går faktiskt på bio för att se filmen "Un solo verano de felicidad" på svenska betyder det "Hon dansade en sommar". Det var häftigt att se en svensk film i denna del av världen.

En av dagarna var jag vakt ombord. Vid ett tillfälle, senare på kvällen, när jag är på halvdäck, får jag se förrådsman Furir Persson leda en häst med Furir Sven Andersson och Furir Everborn på hästryggen. Ekipaget kommer till landgången där Furir Persson gör en ärlig och vördsam anhållan till Vakt-havande Officeren ombord om att få ta med sig en souvenir hem till Sverige. Försöka kan man ju men ack detta gick inte för sig. Ägaren till hästen kom strax efteråt och hämtade hästen.

Under vårt besök på Dominikanska republiken har det varit påskvecka och på långfredagen hissar dominikanerna flaggan på halv stång. Under denna minnesdag lämnar vi landet och glider ut i Karibiska sjön. Direktör Gadde, som har varit med oss som svensk handelsrepresentant fram till nu, lämnar och vinkar

av oss på kajen för andra uppdrag.

Vi har nu åter sällskap av delfiner, hajar och sjöfåglar av olika slag. På något sätt känns resan slut nu när vi alltmer lämnar tropiska farvatten bakom oss. Vi har ju bara en hamn kvar och det är Ponta Delgada på Azorerna där vi skall bunkra vatten alltså inget officiellt besök. Alla i besättningen längtar nog att få se Sverige igen efter en fantastisk resa. Från någon mäss kan man höra sång till gitarspel där alla klämmer in i refrängen:

Hem det bär, hem det bär,
Hem det bär på gropig stig,
Hem det bär till gamla Sverige,
Hem det bär, kära land, till dig

Dagarna känns långa. Löparnisse kommer ombord igen och överlämnar dopbevis av linjedopet till Fartygschefen för att dela ut till de nydöpta. Under resans gång har vi haft skeppsaftnar av revykaraktär på plattan. På kvällen den 19 april blev den sista skeppsafn. FI och SKI, våra glädjespridare, var utklädda till patron och bonddräng. Deras dialoger framkallade skrattsalvor och applåder.

Vi anländer Ponta Delgada på morgonen den 20/4. Trots det korta uppehållet hindrar

det inte att besättningsmän utnyttjar möjligheterna att gå i land. Den vulkaniska ön har en mycket vacker natur. Bergen reser sig med branta toppar och mellan dem ligger bördiga dalar, där man odlar bananer, te, tobak och ananas. Det finns kratersjöar och vulkaniska källor, som sjuder och kokar av hett vatten som i en geysir. I stadens trånga och vindlande gator kan man möta kärror dragna av oxar, mulåsnor eller får. Vid ett tillfälle får vi se hundar

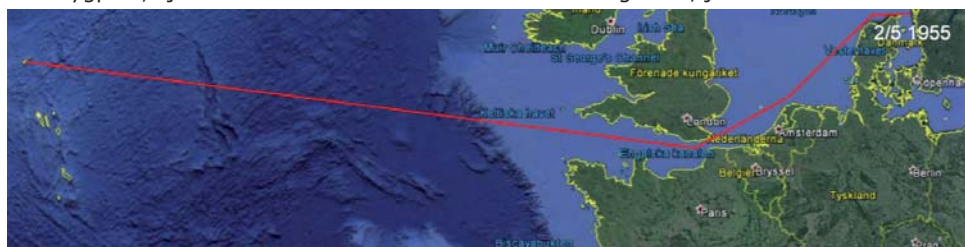
med flätade korgar i munnen ute på shopping för mattesräkning. Dessa dresserade hundar lär vara en specialitet för San Miguel.

Efter att ha bunkrat vatten så kastar vi loss kl 1700 och sätter kurs mot engelska kanalen. Kakiställ, vita klädespersedlar och annat som bedöms inte kommer att användas mer samlas in. Aspiranterna pluggar och förbereder sig för slutskrivningar. Kurser av olika slag avslutas.

Våra 4 konfirmander får sina intyg under högtidliga former Annandag Påsk.

Vi genomför stridsövningar med fingerade eldsvådor och läcktätningsövningar. Vi blir anfallna och skador uppstår på grund av fientlig verksamhet, luftvärnet avlossar salvor mot flygplan, sjukvården tar hand om skadade besättningsmän, ja allt skall vara så rea-

listiskt som möjligt. Besättningen skall nu vara fullärda sjömän. Vi fortsätter sedan med våra arbeten och avslutar med "rent skepp".

Nordsjön visar denna gång sin goda sida även om vi hade kraftig dimma. Med reducerad fart nalkas vi den svenska kusten. Det blåses divisioner med "alle man". Fartygschefen och sekonden tar tillfället i akt och talar om expeditionens slutfacit och uttrycker beröm över besättningen och uppskattar det goda samarbetet som har varit. Från besättningens sida var uppskattningen ömsesidig. Så följer vårt sista korum. Dagens tema är "Hemlängtan". Dagen efter hissas just vimpeln hemlängtan.

På en liten minsvepare kommer CM Stig H:son Ericsson ombord i Göteborgs skärgård och gör inspektion av fartyg och besättning och finner allt gott, som man uttrycker det i flottan. Vi glider förbi Billingen och in till Nya Varvet där nära och kära väntar på kajen. Att Korpralen Kurt Börjesson, är vakt vid landgången kan inte stoppa hans mamma från att ge honom en stor välkomstkram.

Uppehållet i Göteborg varade inte mer än två dagar varefter resan fortsatte till Karlskrona med något reducerad besättning. En hel del skeppskamrater hade nämligen lämnat fartyget i Göteborg för nya kommanderingar. Vid passagen genom Öresund kan vi från den danska sidan se strålkastarljus som ritar V-tecknet på himlavalvet. Det är tio år sedan landet blev befriat från den tyska okupationen och detta skall givetvis firas. På eftermiddagen den 5 maj med "Hemlängtan" i topp avger vi salut för den svenska örlogsflaggan, en gammal tradition att örlogsfartyg som varit borta mer än sex månader avlossar denna salut. Svaret kommer från Kungshall. På samma sätt som för, på dagen sjuttio år sedan då Vanadis seglade in mot Godnatt och blev hälsad på samma sätt som vi. Karlskrona bjuder på bästa tänkbara väder. Mobiliseringskajen är packad med väntande anhöriga fruar, barn, fäst-mör, föräldrar och vänner som nu vill hälsa världsomseglarna välkomna hem. Den svenska Flottans 3:e världsomseg-

ling är därmed avslutad.

Världsomseglingen i siffror:

Mottagen post 700 kg, Sålda frimärken

2360, Under de 128 dygnet till sjöss har fartyget tillryggalagt 28984 NM och förbrukat 670 ton DBRO. För att vi skulle vara prydliga och fina vid besöken i hamnarna gick det åt 3000 kg färg av olika kulörer.

Så träffas vi åter

Älvsnabbens besättningen har haft 3 återträffar. Den första var efter 5 år. Efter 39 år tyckte Rune Stang och jag att det var hög tid att vi skulle ha 40 års jubileum. Vi påbörjade det mödosamma arbetet att söka adresser på hela besättningen. Personnummer var ju inte helt genomfört på 50-talet. Men med hjälp av skattemyndigheter och krigsarkivet lyckades vi spåra hela besättningen utom tre. En del hade tyvärr lämnat oss, men de flesta var kvar. När detta digra arbete var klart insåg vi att arbetsgruppen behövde förstärkas. De gamla "aspiranterna" Lars Thomasson och Nils Magnus Ubby engagerades, även de pensionärer (som Kmd resp Kk). De två hade ju genom sina tidigare befattningar i flottan helt andra kontakter och möjligheter att öppna dörrar och plånböcker.

Vi blev ändå 96 åldrade sjömän som 1995 upplevde en fantastisk tillställning på dåvarande Berga Örlogsskolor, numera Försvarsmakten Berga.

Planeringsgruppen för de båda jubileena.

R Stang M Ubyy L Thomasson L Å Svenheden

2004 var det dags igen för ett 50-årsjubileum. Denna gång var det lite lättare att hitta besättningen.

Återigen tog vi hjälp av Pa Kmd Lars Thomasson och Pa Kk Nils Magnus Ubyy och som ordnade med sponsring och lokaler.

50 års Jubileet genomfördes i Karlskrona och det blev 66 ännu mer åldrade sjömän som mötte upp. Mottagandet var i Modellsalen på Karlskronavarvet. Efter uppställning, avlämning och presentation hade vi korum som

fartygspastorn Inge Löfström, som nu hade blivit 90 år, förrättade.

Jubileumsmiddagen med efterföljande samkväm hade vi i officersmässen. Det blev en tillställning som vi sent kommer att glömma. Även till denna återträff hade vi producerat en jubileumsskrift som var och en fick.

HMS Älvsnabben

50-års jubileum i Karlskrona 2004-2004

Det överskott vi fått (5400:-) donerades till Sjöräddnings-sällskapet.

Lars Åke Svenheden Ösma

